

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. Mašiniuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmanas neprisiima atsakomybės už jokių neatitikimų. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų [kalbų ir vertimo politikoje](#) [Nuoroda].

Sprendimas 1700/2020/OAM dėl to, kaip Europos Komisija išnagrinėjo prašymą leisti visuomenei susipažinti su teisine pažyma dėl Vokietijos konstitucinio teismo sprendimo Europos Centrinio Banko ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo atžvilgiu

Sprendimas

Byla 1700/2020/OAM - Atidaryta 09/10/2020 - Sprendimas 27/01/2021 - Atitinkama institucija Europos Komisija (Netinkamo administravimo faktas nenustatytas) |

Byla buvo susijusi su Europos Komisijos atsisakymu leisti visuomenei susipažinti su jos teisės tarnybos pažyma dėl Vokietijos konstitucinio teismo sprendimo dėl Europos centrinio banko programos ir susijusio Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo. Neleisdama susipažinti su dokumentu, Komisija rėmėsi poreikiu apsaugoti Sąjungos finansų, pinigų ir ekonomikos politiką, taip pat poreikiu apsaugoti teises konsultacijas ir savo sprendimų priėmimo procesą.

Ombudsmanė įvertino dokumentą ir nustatė, kad Komisijos vertinime nebuvo akivaizdžių klaidų. Ombudsmanė tyrimą nutraukė, nenustačiusi netinkamo administravimo.

Vokietijos konstitucinio teismo sprendimas neturi precedento galimų pasekmių ES teisei tvarkai požiūriu. Ombudsmanė pripažįsta, kad visuomenė yra suinteresuota būti tikra, kad Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, tinkamai vertina tokias pasekmes ir prireikus imasi veiksmų. Ji įsitikinusi, kad Komisija ir toliau, kiek įmanoma, informuos visuomenę apie visus būsimus veiksmus, kurių nuspręš imtis reaguodama į minėtą sprendimą.

Skundo aplinkybės

1. Nuo finansų krizės pradžios 2007 m. Europos Centrinis Bankas (ECB) įdiegė keletą

„nestandartinių pinigų politikos priemonių“, kad paskatintų augimą ir padėtų pasiekti tikslinį infliacijos lygį. Viena iš tokių priemonių buvo kiekybinio lengvinimo įgyvendinimas [1] įgyvendinant turto pirkimo programas, pavyzdžiui, viešojo sektoriaus pirkimo programą (VPPP). VSPP sudarė euro zonos centrinės, regioninės ir vietos valdžios institucijų, agentūrų ir Europos institucijų išleistų obligacijų pirkimas siekiant skatinti rinkos likvidumą.

2. Kelios asmenų grupės pareiškė ieškinius Vokietijos federaliniam konstituciniam teismui dėl įvairių ECB sprendimų dėl VSVVPP. Vokietijos Konstitucinis Teismas nusprendė pateikti ES Teisingumo Teismui (Teisingumo Teismui) klausimus dėl VSPP programos galiojimo atsižvelgiant į ES teisę. 2018 m. gruodžio mėn. Teisingumo Teismas nustatė, kad VSVPPP nepažeidžia ES teisės [2] .

3. 2020 m. gegužės 5 d. Vokietijos konstitucinis teismas priėmė sprendimą [3] , kuriuo Teisingumo Teismo sprendimas ir VSPP buvo pripažinti neteisėtais ir Vokietijoje neturinčiais privalomo poveikio. Vokietijos valdžios institucijoms buvo suteiktas trijų mėnesių pereinamasis laikotarpis toliau vertinti ir užtikrinti, kad ECB pagrįstų programos proporcingumą, o tai leistų ją tęsti Vokietijoje.

4. Vokietijos Konstitucinio Teismo sprendimas yra precedento neturintis ir paskatino diskusijas dėl ES teisės viršenybės principo, t. y. dėl Sąjungos *teisės* viršenybės prieš nacionalinę *teisę* , ir dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų nacionalinių teismų atžvilgiu dėl Sąjungos teisės aiškinimo. Sprendime taip pat atkreipiamas dėmesys į euro sistemą, ypač į ECB turto pirkimo programas. Po sprendimo Komisija paskelbė pareiškimą [4] , kuriame teigiama, kad ji jį analizuoja ir svarsto galimus tolesnius veiksmus, įskaitant galimas pažeidimo nagrinėjimo procedūras [5] prieš Vokietiją.

5. 2020 m. birželio mėn. skundo pateikėjas paprašė leisti visuomenei [6] susipažinti su visais Komisijos teisės tarnybos parengtais arba turimais dokumentais, susijusiais su Vokietijos Konstitucinio Teismo sprendimu.

6. Komisija nustatė, kad į prašymo taikymo sritį patenka du dokumentai. Ji atsisakė leisti susipažinti su abiem dokumentais remdamasi būtinybe apsaugoti Sąjungos pinigų politiką, būtinybe apsaugoti teisines konsultacijas ir būtinybe apsaugoti savo sprendimų priėmimo procesą [7] .

7. 2020 m. rugpjūčio mėn. skundo pateikėjas paprašė Komisijos peržiūrėti savo sprendimą (pateikti vadinamąją kartotinę paraišką). Skundo pateikėjas paaiškino, kad peržiūra buvo susijusi tik su vienu iš dviejų dokumentų, t. y. Teisės tarnybos pranešimu Komisijos pirmininko kabineto vadovui.

8. Kadangi skundo pateikėjas per nustatytą terminą negavo Komisijos atsakymo, jis kreipėsi į Ombudsmeną 2020 m. spalio 3 d. Jis buvo nepatenkintas tuo, kad Komisija, atsakydama į jo prašymą, nesilaikė įstatymuose nustatytų terminų, ir norėjo gauti galimybę susipažinti su dokumentu.

9. 2020 m. spalio 21 d. Komisija atsakė į skundo pateikėjo prašymą atlikti peržiūrą, patvirtindama savo pradinį vertinimą ir atsisakydama suteikti galimybę visuomenei susipažinti su dokumentu.

Tyrimas

10. Ombudsmenas pradėjo tyrimą dėl Komisijos atsisakymo leisti visuomenei susipažinti su Teisės tarnybos raštu, susijusiu su Vokietijos Konstitucinio Teismo sprendimu (toliau – dokumentas). Tyrimo metu Ombudsmeno tyrimo grupė išnagrinėjo prašomą dokumentą.

Pateikti argumentai

Komisijos pateikti argumentai

11. Komisija paaiškino, kad dokumente pateikta preliminarinė teisinė nuomonė dėl opijų klausimų, susijusių su ECB turto pirkimo programomis, ir dėl šio sprendimo teisinių pasekmių šiuo klausimu. Buvo pagrįstai numatoma ir ne tik hipotetinė rizika, kad dokumento turinio atskleidimas turės įtakos Komisijos gebėjimui užtikrinti tinkamą euro sistemos ir ES pinigų politikos veikimą [8] .

12. Komisijos teigimu, dokumente taip pat buvo pateikta preliminarinė teismo sprendimo ir jo teisinių pasekmių teisinė analizė. Jame pateiktos įvairios galimybės, susijusios su atsakymu į teismo sprendimą ir jų teisiniais bei politiniais padariniais, įskaitant galimybę pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš Vokietiją. Todėl Komisija laikėsi nuomonės, kad atskleidus informaciją būtų pakenkta jos interesui gauti atviras, objektyvias ir išsamias teises konsultacijas [9] .

13. Komisija nurodė, kad priimdama patvirtinamąjį sprendimą ji dar nepriėmė sprendimo dėl atsakymo į sprendimą. Ji vis dar svarstė galimybes ir jos buvo išnagrinėtos prašomame dokumente. Atskleidus informaciją būtų padarytas poveikis jos sprendimų priėmimo procesui [10] , nes būtų pakenkta jos gebėjimui vykdyti objektyvius vidaus svarstymus ir priimti sprendimus be išorinio spaudimo.

14. Komisija pažymėjo, kad kitas viešasis interesas negali būti svarbesnis už pinigų politikos apsaugos išimties taikymą. Teisinių konsultacijų apsaugos ir sprendimų priėmimo proceso išimčių galima netaikyti, jei yra viršesnis viešasis interesas. Tačiau Komisija padarė išvadą, kad skundo pateikėjo pateikti argumentai yra bendro pobūdžio ir negali būti tinkamas pagrindas faktų atskleidimui pagrįsti.

Skundo pateikėjo pateikti argumentai

15. Skundo pateikėjas nurodė, kad jei dokumentas būtų tik teismo sprendimo analizė teisiniu požiūriu, jis nematė, kaip jo atskleidimas pakenktų Teisės tarnybos gebėjimui teikti konsultacijas arba Komisijos sprendimų priėmimo procesui. Jis manė, kad tai būtų kitaip, jei dokumente būtų pateiktos rekomendacijos dėl skirtingų politinių veiksmų krypčių.

16. Be to, skundo pateikėjas nematė, kaip dokumente galėtų būti pateikta neskelbtina teisinė

nuomonė dėl ECB pirkimo programų, kurių pakaktų ES pinigų politikai po atskleidimo sutrikdyti. Jis manė, kad Komisija šią išimtį aiškino pernelyg plačiai.

17. Pasak skundo pateikėjo, Vokietijos Konstitucinio Teismo nutartyje buvo „*nepaprastas viešasis interesas*“, nes jis sukėlė netikrumą dėl esminių konstitucinių klausimų dėl ES teisinės struktūros. Nors visuomenė buvo informuota apie ES institucijų politinį požiūrį [11], tai turėtų papildyti Komisijos aiškinimas „*teisiniu požiūriu*“.

Ombudsmeno vertinimas

18. Kalbant apie išimtį, kuria siekiama apsaugoti viešąjį interesą, kiek tai susiję su Sąjungos ir valstybių narių finansine, ekonomine ir pinigų politika, pažymėtina, kad institucijos turi didelę diskreciją spręsti, ar atskleidus tam tikrą informaciją galėtų būti pakenkta viešajam interesui [12]. Todėl bet kokia tokio sprendimo esminė peržiūra turi apsiriboti patikrinimu, ar institucijos vertinime nebuvo akivaizdžios klaidos.

19. Komisija teigė, kad atskleidus informaciją būtų pakenkta jos gebėjimui apsaugoti euro sistemos veikimą ir ES pinigų politiką. Ombudsmenas peržiūrėjo dokumentą ir mano, kad Komisijos nuomonė nėra akivaizdžiai klaidinga.

20. Pagal ES taisyklės dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, viešasis interesas, susijęs su ES pinigų politikos apsauga, negali būti viršesnis už bet kokį kitą viešąjį interesą. Todėl šiuo atveju negalima atsižvelgti į skundo pateikėjo argumentus dėl viršesnio viešojo intereso atskleisti informaciją.

21. Todėl Ombudsmenas mano, kad Komisija, atsisakiusi leisti susipažinti su ginčijamu dokumentu, neturėjo netinkamo administravimo. Jos pozicija, kad šiuo atveju negalima prasmingai susipažinti su dokumentais iš dalies, taip pat yra pagrįsta.

22. Atsižvelgiant į tai, kad buvo pagrįstai pasinaudota išimtimi dėl pinigų politikos apsaugos, ombudsmenas neatliko išsamaus kitų Komisijos nurodytų išimčių vertinimo, t. y. būtinybės apsaugoti teises konsultacijas ir Komisijos sprendimų priėmimo procesą. Tai pasakius, Ombudsmenas laikosi preliminarios nuomonės, kad Komisija jomis pagrįstai rėmėsi. Dėl viešojo intereso Komisija galėtų gauti atviras ir išsamias teises konsultacijas šiais konkrečiais klausimais, kad galėtų tinkamai reaguoti į Vokietijos konstitucinio teismo sprendimą. Galima pagrįstai manyti, kad dokumentų paskelbimas galėtų rimtai pakenkti šiam interesui.

23. Vis dėlto Vokietijos Konstitucinio Teismo sprendimas neturi precedento galimų pasekmių ES teisinei sistemai požiūriu. Jis taip pat svarbus ECB turto pirkimo programoms, nes proporcingumo, palyginti su pinigų politikos tikslais, klausimas gali būti keliamas kitoms programoms nei VSVVPP.

24. Ombudsmenas pripažįsta, kad visuomenė yra suinteresuota būti patikinta, kad Komisija tinkamai vertina ir prireikus imasi veiksmų dėl tokių pasekmių, atsižvelgdama į savo, kaip

Sutarčių sergėtojos, vaidmenį. Ji pažymi, kad Komisija siekė kuo labiau informuoti visuomenę, įskaitant tai, kad viena iš nagrinėtų galimybių buvo pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš Vokietiją. Remiantis viešai prieinama informacija, tuo metu, kai buvo priimtas patvirtinamasis sprendimas, Komisija dar nepriėmė sprendimo, kaip atsakyti į sprendimą [13]. Pirmajame atsakyme skundo pateikėjui ji taip pat pateikė išsamią bendro pobūdžio informaciją apie dokumento turinį ir paaiškino, kokiomis aplinkybėmis jis buvo parengtas.

25. Dėl skundo pateikėjo nepasitenkinimo tuo, kad vėluojama gauti Komisijos atsakymą, ombudsmenas pripažįsta, kad vėlavimas neturėjo įvykti. Todėl ji dar kartą ragina Komisiją ateityje išnagrinėti prašymus leisti visuomenei susipažinti su dokumentais per nustatytus terminus ir imtis visų būtinų veiksmų, kad būtų išvengta panašių vėlavimų.

Išvada

Remdamasis tyrimu, Ombudsmenas užbaigia šią bylą pateikdamas tokią išvadą:

Europos Komisija nevykdė netinkamo administravimo.

Apie šį sprendimą bus pranešta skundo pateikėjui ir Europos Komisijai.

Emily O'Reilly Europos ombudsmenė

Strasbūras, 2021 01 27

[1] Daugiau informacijos galima rasti ECB interneto svetainėje:

https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.en.html [Nuoroda]

[2] 2018 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Weiss a.o.*, C-493/17, paskelbtas adresu

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=208741&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=.> [Nuoroda]

Pranešimas spaudai skelbiamas adresu

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-12/cp180192en.pdf> [Nuoroda]

[3] 2020 m. gegužės 5 d. BVerfG antrojo Senato sprendimas, 2 BvR 859/15, paskelbtas adresu

http://www.bverfg.de/e/rs20200505_2bvr085915en.html . [Nuoroda]

[4] Pirmininkės U. von der Leyen 2020 m. gegužės 10 d. pareiškimas

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_20_846 [Nuoroda]

[5] Pagal ES sutartis Komisija gali imtis teisinių veiksmų – pažeidimo nagrinėjimo procedūros – prieš ES šalį, kuri pažeidžia ES teisę arba jos neįgyvendina. Daugiau informacijos galima rasti adresu

https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/applying-eu-law/infringement-procedure_en
[Nuoroda]

[6] Pagal Reglamentą 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1049&from=EN>
[Nuoroda].

[7] Pagal Reglamento 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies a punktą, 4 straipsnio 2 dalį ir 4 straipsnio 3 dalį.

[8] Reglamento 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies a punkto ketvirta įtrauka

[9] Reglamento 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies antra įtrauka

[10] Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa

[11] skundo pateikėjas nurodė Komisijos pirmininkės U. von der Leyen 2020 m. gegužės 10 d. pareiškimą, nurodytą 4 išnašoje, ir 2020 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo pranešimą spaudai, kurį galima rasti adresu

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-05/cp200058en.pdf> [Nuoroda]

[12] Žr., pavyzdžiui, 2018 m. liepos 11 d. Bendrojo Teismo sprendimo *ClientEarth/Komisija*, T-644/16, 23–25 punktus, paskelbtą adresu

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203913&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir>
[Nuoroda]

[13] Taip pat žr. 2020 m. lapkričio 18 d. Komisijos atsakymą į Europos Parlamento narių klausimą https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-9-2020-004295-ASW_EN.html.

[Nuoroda]